

K § 368:

Predpokladom skutkovej podstaty prečinu podľa § 368 tr. zák. je nielen nadobudnutie užívacieho alebo retenčného práva na odňatú movitú vec, ale vyžaduje sa, aby ona vec bola i v držbe toho, komu prislúcha nad ňou užívacie alebo retenčné právo, a aby táto držba bola bezprávnym zásahom vinníkovým porušená. (Zm III 601/34 z 4. V. 1935.)

K § 386:

Náležitosťou trestného činu podľa § 386 tr. zák. je síce, aby dlžník pred nastávajúcou exekúciou scudzil s vo je cennosti, nevyžaduje sa však pri tom i zvláštny úmysel, aby sebe alebo inému opatril majetkový prospech. (Zm III 234/34 z 24. V. 1935.)

Rozhodnutia najv. spr. súdu.

Veřejné pojištění.

Ustanovení § 46, odst. 3 zák. čl. XIX 1907 o promlčení pojistných příspěvků nezná ani přerušení ani stavení promlčení — Nebrání tedy promlčení pojistných příspěvků vydání dřívějšího platebného výměru. (Nález ze 16. III. 1936, č. 11.271/34.)

Židovské obce náboženské.

Výroky autonomných orthodoxných židovských náboženských obcí o daňovej povinnosti členov obce k daním priamym i k nepriamym príspevkom (gabelly a iné) nepriнадлеží preskúmať správny úradom. — Stanovenie príspevkov pre potreby židovskej náboženskej obce na území bývalého práva uhorského a to bez rozdielu, či ide o obec kongresovú, autonómnu orthodoxnú alebo obec status quo, je vnútornou záležitosťou príslušnej obce náboženskej a pôsobnosť štátnej správy vo veciach cirkevných daní náboženských obcí židovských na území bývalého práva uhorského sa obmedzuje na vymáhanie týchto daní, takže tieto úrady nie sú povolané k tomu, aby meritorne preskúmavali výroky autonomných orgánov náboženských obcí židovských na území bývalého práva uhorského o povinnosti jednotlivého člena náboženskej obce k plateniu náboženskej dane a o výške tejto povinnosti. Podľa toho náleží preskúmanie výrokov autonomných orth. židovských náboženských obcí o daňovej povinnosti členov obce do rámca pôsobnosti správnych úradov. To isté platí i pokiaľ ide o priamu kultovú daň a iné nepriame (gabella a iné) príspevky požadované od členov vystúpivších z náboženskej obce židovskej po dobu piatich rokov počítajúc od vystúpenia, lebo tiež ukladanie týchto kultových daní a príspevkov je výronom autonómneho práva náboženskej obce židovskej a v 2. odst. nariadenia ministerstva kultu a vyučovania z 21. júna 1888 č. 1191 pres. (R. T. 114), ktoré je dosiaľ súčiasťou platného právneho poriadku (srovn. na pr. Boh. A. 7996/1929), sa výslovne stanoví, že vystúpivší členovia sú povinní ešte po päť rokov po roku vystúpenia znášať všetky dávky opustenej náboženskej obce v takej miere ako by boli ešte členmi dotýčnej náboženskej obce, takže — ak nieto výslovného predpisu opačného — platí o takýchto dávkach všetko, čo bolo povedané hore. (Nález z 21. III. 1936, č. 11.757/36.)

Kompetence ministerstev.

O nároku na odpočívne požitky bývalého uhorského živnostenského inspektora rozhoduje jako příslušný úřad resortní ministerstvo sociální péče. — Služební poměr živnostenských inspektorů na území bývalého království uherského byl upraven zákonným článkem XXVIII/1893 o ochraně živnostenských a továrních zaměstnanců a o živnostenských inspektorech. Podle § 9. a násl. tohoto zák. článku jsou živnostenští inspektoři státními úředníky podřízenými ministerstvu obchodu, které určuje jejich služební přidělení a pečuje o určení systemisovaného počtu a platů jejich v rozpočtu. Podle čl. 2. zákona čís. 11/1918, zůstávají veške-

ré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení prozatím v platnosti a podle čl. 3. úřadují a jednájí všechny úřady samosprávné, státní a župní jakož i ústavy státní . . . atd. dle dosavadních platných zákonů a nařízení. Byl by proto podle tohoto ustanovení zákona číslo 11/1918 Sb. ve spojení s šem 9. zák. čl. XXVIII/1893 zásadně příslušným rozhodovati o otázce nároku na odpočivné požitku býv. uher. živnostenského inspektora onen úřad, který po převratě přejal agendu bývalého uherského ministerstva obchodu, kdyby jiná ustanovení zákonná neurčovala jinak. Zákonem číslo 2/1918 zřízení byly k obstarávání nejvyšší správy státní ve státě československém nejvyšší správní úřady, pro kteréž záhy zdomácněl výraz ministerstva. Podle § 1. tohoto zákona zřízen byl jako nejvyšší úřad státní správy nejen úřad pro správu průmyslu, obchodu a živnosti (§ 1 č. 6), nýbrž i úřad pro správu veřejných prací (§ 1 č. 8) a úřad pro správu sociální správy (§ 1 č. 11). Jest proto zkoumati, zda zůstalo rozhodování ve služebních věcech živnostenských inspektorů, ustanovených na území bývalého království Uherského, i podle tohoto zákona v oboru působnosti úřadů pro správu průmyslu, obchodu a živnosti, který svým pojmenováním je nejbližší bývalému uherskému ministerstvu obchodu, či přešlo-li na organizační myšlenku vyjádřenou v zák. č. 2/1918 Sb. na úřad pro správu veřejných prací resp. na který jiný nejvyšší úřad státní správy. Místní příslušnost nejvyšších úřadů státní správy vztahuje se, jak patrně již z nadpisu zák. č. 2/1918 Sb. (arg. slova »ve státě československém«) na celé území československého státu a tedy i na Slovensko. Co se věcné kompetence uvedených úřadů (ministerstev) týká, nebyla tato dosud žádným zákonem republiky československé přesně a podrobně vymezena a sluší proto míti za to, že zůstala nadále recipována na základě zák. č. 11/1918 Sb. z dřívějšího právního řádu rakouského resp. uherského. V bývalém Rakousku byla však včleněna do organizace státní veřejné správy i ministerstva, kteráž jak co do svého pojmenování tak i co do oboru své působnosti neexistovala v bývalém království Uherském. Srovnají-li se pojmenování a ní nejvyšších správních úřadů určených v § 1. zák. č. 2/1918 Sb. k obstarávání nejvyšší správy státní v republice československé s ministerstvy bývalého Rakouska a Uherska, patrně, že měl zákonodárce v zákoně č. 2/1918 Sb., na myslí stav co do organizace veřejné správy státní a rozčlenění ministerstev, jak se vyvinul v Rakousku. To platí o ministerstvu železnic (úřad pro správu dopravy), veřejných prací (úřad pro správu veřejných prací), sociální péče (úřad pro správu sociální péče) a lidového zdravotnictví (úřad pro správu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy), kterážto ministerstva nebyla zřízena v bývalém království Uherském. Měly tedy nejvyšší úřady státní správy převzítí podle úmyslu zákonodárce povšechnu příslušnost obdobných ministerstev rakouských (srov. § 2 zák. č. 2/1918 Sb.) a jsou v tom směru směrodatná příslušná ustanovení právního řádu toho. Z toho plyne, že bylo vůlí zákonodárce, aby působnost bývalých uherských ministerstev, pokud věci jimi obstarávané byly přikázány podle rak. právního řádu do oboru působnosti ministerstev, jež v král. Uherském organizována nebyla, přešla na ony nejvyšší úřady správní, které jsou vyjmenovány v § 1 zák. č. 2/1918 Sb. a jsou obdobou bývalých ministerstev rakouských. Ministerstvo veřejných prací v bývalém král. Uherském zřízeno nebylo a mohl by býti podle toho, co uvedeno, úřad pro správu veřejných prací (ministerstvo) příslušným rozhodovati ve věcech živnostenské inspekce jen, příslušela-li kompetence ta v době převratu bývalému rakouskému ministerstvu veřejných prací, resp. byla-li na úřad pro správu veřejných prací zákonodárstvím československým přenesena. Tomu však tak není. Jak patrně z ustanovení §§ 1 a 2 zák. č. 123/1908 ř. z. o zřízení rakouského ministerstva veřejných prací a vyhlášky veškerého ministerstva č. 124/1908 ř. z., nebyly přikázány věci živnostenské inspekce a živnostenských inspektorů do oboru působnosti tohoto ministerstva a nebyly přeneseny na úřad pro správu veřejných prací ani zákonodárstvím republiky československé.

Naopak záležitosti živnostenské inspekce spadaly v býv. Rakousku podle zák. č. 499/1917 ř. z. a vyhlášky veškerého ministerstva č. 504/1917 ř. z. od 1. ledna 1918 do oboru působnosti ministerstva sociální péče a přešly proto zákonem č. 2/1918 Sb. do působnosti úřadu (ministerstva) pro správu sociální péče. Dnem účinnosti tohoto zákona (4. listopadu 1918) zanikla příslušnost bývalého uherského ministerstva obchodu k obstarávání věci živnostenské inspekce a tím i osobních věcí živnostenských inspektorů bývalého uherského státu. (Nález z 26. III. 1936, č. 10.033/36.)

Rízení správní.

Proti rozhodnutí o povolení nebo odepření obnovy podle § 10 zák. čl. XX. 1901 je přípustné odvolání. — Ježto totiž § 10 zák. čl. XX./1901 neobsahuje o řízení v případě obnovy zvláštních předpisů, platí i pro toto řízení ustanovení platná pro hlavní řízení, a tedy, pokud jde o opravné prostředky, všeobecná ustanovení § 1 až 9 o dalším instančním postupu. (Nález z 27. III. 1936, č. 11.313/36.)

M ý t a.

Vybírání mýta na státních silnicích a objektech podle § 89 zák. čl. I./1890 (silniční zákon) vyžaduje ke své účinnosti řádného vyhlášení. — Vybírání mýta na státních silnicích a objektech vlastními orgány ministerstva veřejných prací znamená, že vybírání se děje na účet ministerstva bez jakéhokoliv dalšího prostředníka, nikoli však že vybírání musí se jít zaměstnanci tohoto ministerstva. — Na silnicích a objektech státních může být vybírání mýta zavedeno ministerstvem obchodu (dnes podle zákona č. 85/1926 veřejných prací) způsobem upraveným v § 89 zák. čl. I./1890. Podle tohoto zákonného ustanovení může ministr zavést vybírání mýta bez předchozího koncesního řízení nebo bez vystavení příslušné listiny. Tím je stanovena výjimka ze všeobecné zásady, vyslovené v § 81 cit. zák. čl. a rozvedené v následujících §§ téhož zákona, podle níž je třeba k vybírání mýta zvláštního povolení, které uděluje ministr po předchozím předepsaném řízení. Avšak tato výjimka týká se právě jen způsobu, jakým se dospěje k rozhodnutí o vybírání mýta, nikoli však jiných okolností, jež s vybíráním mýta souvisejí. Výjimka je vysvětlitelná tím, že je přípustná jen na silnicích a objektech ve státní správě, takže zákonodárce důvodně mohl očekávat, že otázka, zda v konkrétním případě má dojít k vybírání mýta, bude příslušnými státními orgány dostatečně uvážena, že nebude třeba zachování zvláštních kautel, jež jinak pro povolení k vybírání mýta zákon předpisuje. Z předpisu § 89 zák. čl. I./1890 nelze však nijak vyvodit, že by situace těch, kdož silnice nebo jiného objektu používají a mýtné poplatky jsou povinni platit, měla být jiná tehdy, jde-li o silnice neb objekty ve správě státní, než-li ve všech jiných případech. Ježto pak pro vybírání mýta koncesionářem předpisuje § 86 odst. 2. zák. čl. I./1890, že příslušné dokumenty mají být vyhlášeny v úředním listě státním a rozhlášeny pokud možná nejvíce na území příslušného municipia, čímž zřejmý má být dosaženo toho, aby uživatelé silnic a objektů byly autenticky informovány o zavedení mýta a jeho modalitách, je nutno této zásady o vyhlášení vybírání mýta použití i na případy, kdy vybírání neděje se koncesionářem, nýbrž způsobem uvedeným v § 89 zák. čl. I./1890. Musí tedy být uživatelům silnic a objektů umožněno nabýt vědomosti o tom, zda skutečně bylo příslušným úřadem rozhodnuto o vybírání mýta, a kterým z obou způsobů zmíněných v § 89. zák. čl. I./1890 se má vybírání dít. Vzhledem k tomu ovšem, že podle § 89 zák. čl. I./1890 může být vybírání mýta zavedeno na silnicích a objektech ve státní správě bez vystavení příslušné listiny, je zásady o vyhlášení vybírání mýta v těchto případech užiti tak, že bude vyhlášeno rozhodnutí ministra o tom, že vybírání mýta bylo na určité silnici neb objektu zavedeno. — Vybírání mýta podle § 89 zák. čl. I./1890 může ministr veřejných prací vykonávat vlastními svými orgány (saját közegei által). Nelze však váhu klásti na slova »saját közegek« (vlastní orgánové) v tom smyslu, že by vybírání

mýta muselo býti svěřeno jedině zaměstnancům resortu ministerstva obchodu (dnes veřejných prací). Vybírání mýta vlastními orgány může znamenati jedině tolik, že se děje na účet ministerstva, bez jakéhokoliv dalšího prostředníka, při čemž služební kvalifikace osob, vybíráním mýta pověřených, je zcela nerozhodná. (Nález z 27. III. 1936, č. 11.930/36.)

M ý t a.

Vojenské osoby, jichž vojenská vlastnost není zevně patrná, jsou osvobozeny od mýtných poplatků podle § 99 odst. 1., bod 4. zák. čl. I./1890 (zákon silniční) jen tehdy, mohou-li se vykázati průkazem, vystaveným od správního úřadu. — Podle § 99 odst. 1. bod 4. zák. čl. I./1890 jsou od placení mýtných poplatků osvobozeny osoby příslušející k ozbrojené moci nebo stojící v jejích službách, dále potahy a zvířatá, kterých se užívá k dopravě potřeb ozbrojené moci. Není-li vojenská vlastnost osob nebo dopravních prostředků zevně patrná, pak má se jim dostati úředního průkazu. O vydávání úředních průkazů předpisuje pak oběžník býv. uh. ministerstva obchodu z 12. června 1891, č. 35.329 (Rendeletek tára č. 113/1891), že vystavuje je hlavní služný, v městech pak policejní kapitán nebo úředník radou města tím pověřený; vystavovati průkazy o osvobození od mýta náleží tudíž státním úřadům správním, kterým přísluší vykonávati vnitřní správu, a to na žádost přednostů příslušných úřadů. Tento postup při vydávání průkazů úředních zachovalo v platnosti výslovně i nařízení býv. uh. ministerstva obchodu z 11. července r. 1892, č. 45.380/1892 (Rendeletek tára č. 144/1892) v části II. § 16 odst. 2. (Rendeletek tára str. 1461/1892). Citovaná nařízení býv. uh. ministerstva obch. nemluví arci výslovně o úř. průkazech, vydávaných podle § 99 odst. 1. bod 4. zák. čl. I./1890, než vzhledem k tomu, že jde o průkaz stejný jako v jiných bodech odst. 1. § 99 cit. zák. článku, není možno pochybovati o tom, že i úřední průkaz pro osvobození od placení mýta podle § 99 odst. 1. bod 4. náleží vystavovati úřadům, které jsou příslušné vydávati úřední průkazy o osvobození od placení mýta i v případech jiných. Tomu nasvědčuje i odst. 4. oběžníku č. 35.329/1891, podle něhož nutno průkaz vystaviti od případu k případu ve všech ostatních případech zákonného osvobození od placení mýta, které spadají pod jiné body § 99 odst. 1. zák. čl. I./1890, nežli ty, jež jsou v oběžníku výslovně vypočteny. Takovým jiným bodem je pak i bod 4., ve kterém je vystavení úředního průkazu (nikoliv tedy vojenského) zvláště předvídáno. (Nález z 27. III. 1936, č. 11.931/36.)

P í s o m n í c t v o .

Friedrich Eckmann: »Menschen und Masken«. (Graphia, Karlovy Vary.) Bývalý říšskoněmecký státní zástupce, dnes emigrant žijící v Československu, feuilletonisticky zpracoval několik zajímavých případů problematického rázu, udánlivě ze své praxe, a vydal je v knize pod názvem »Menschen und Masken«. Jsou to většinou trestně právní causy, kdy litera zákona mechanicky zachycuje provinění jednotlivce, výmínečnost případu však a jeho lidská stránka vyžadují mimořádnou a jemnou pozornost soudců i úřadů obžaloby.

Autor za maskami hledá a nalézá lidi s jejich přednostmi i nedostatky. Beletristický ráz podání činí knihu srozumitelnou i širšímu publiku. Formu odborné studie kriminalistické má v knize rozbor případu »Moccalouis«, přesvědčivý to doklad o vratkosti důkazů na podkladě indicií sebe více zdánlivě usvědčujících. Vrchní státní zástupce houževnatě se bránící obnově procesu argumentací, že pochybeným výrokem soudu, o jehož nesprávnosti neví veřejnost, utrpí pouze jednotlivec, naproti tomu doví-li se širší kruhy o omylu justičním, jest ohrožena důvěra lidstva v justici samu, jest též povahové a myšlenkové struktury jako pán z Andergastu z proslulého díla Jakoba Wassermanna: »Případ Mauriciův«.

Dr. Kar. Jehlička.